

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa Parlamentets og Rådets henstilling om etablering af det europæiske meritoverførselssystem for erhvervsuddannelse (ECVET)

KOM(2008) 180 endelig — 2008/0070 (COD)

(2009/C 100/25)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 23. april 2008 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa Parlamentets og Rådets henstilling om etablering af det europæiske meritoverførselssystem for erhvervsuddannelse (ECVET)

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkeds-mæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, som udpegede An LE NOUAIL-MARLIÈRE til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 11. september 2008.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 448. plenarforsamling den 22.-23. oktober 2008, mødet den 22. oktober 2008, følgende udtalelse med 109 stemmer for, ingen imod og 1 hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1. Dette forslag til henstilling består i et forslag til et fælles europæisk kvalifikationssystem med henblik på at lette overførsel og anerkendelse af kvalifikationer til gavn for arbejdsta-gernes mobilitet.

1.2. Undervisning og uddannelse er faste elementer i Lissabonstrategien, som er det europæiske reformprogram, der bør gøre det muligt at tage det videnbaserede samfunds og økonomiens udfordringer op. Mere specifikt er udviklingen af viden, kompetencer og knowhow hos borgerne via uddannelse og undervisning en nødvendig og absolut betingelse for at realisere målene i Lissabonstrategien vedrørende konkurrence-evne, udvikling, beskæftigelse og social samhørighed.

1.3. Selv om der er gjort fremskridt, er de mål, man havde sat sig, ikke blevet realiseret, navnlig hvad angår livslang læring og arbejdstagermobilitet, som er områder, hvor der fortsat findes en lang række hindringer. Disse mangler viser klart behovet for at udvikle redskaber og samarbejdsmekanismer med henblik på at lette deltagelsen i livslang læring samt overførslen af kvalifikationer mellem de forskellige stater, institutioner og systemer. Dette at øge gennemsigtigheden på kvalifikationsområdet er en afgørende etape for at iværksætte en sådan strategi og for at udvikle viden, knowhow og de nødvendige kompetencer for Europas arbejdstagere og borgere samt for alle berørte parter (især uddannelsesinstitutionerne).

1.4. ECVET-systemet ⁽¹⁾, der henvender sig til borgerne, skal fremme anerkendelsen af læringsresultaterne fra deres livslange uddannelse på tværs af grænserne. Systemet er opbygget omkring de i Europa eksisterende praksisformer og systemer og beror på følgende elementer:

— en beskrivelse af kvalifikationerne i læringsenheder (viden, knowhow og kompetencer), der kan overføres og akkumuleres

— en opbygning med gennemsigtighed i mekanismerne for overførsel og akkumulering af viden samt validering heraf

— opbygning af partnerskaber mellem institutioner for at skabe et miljø, der gør overførsel mulig og ved at oprette et tværnationalt læringsområde.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Konsekvensanalysen viser, at ECVET-systemet er et instrument, der letter gennemsigtighed, sammenligning, overførsel og akkumulering af læringsresultater fra uddannelser i forskellige systemer. Det kræver ingen større opsplnitning af kvalifikationerne og foreslår ikke nogen harmonisering hverken af kvalifikationer eller uddannelsessystemer. Det støtter og fremmer de eksisterende instrumenter til fremme af mobilitet (ECTS ⁽²⁾ og EQF ⁽³⁾). Det kan på sigt bidrage til de nødvendige reformer i de nationale uddannelsessystemer med henblik på indførelsen af livslang læring. I den henseende tilfører ECVET merværdi inden for mobilitet og livslang læring

2.2. Alligevel bør man dog ikke undervurdere vanskelighederne i forbindelse med disse instrumenter. Selv om sigtet med EQF er tværnational sammenligning, bør de nationale systemer udformes således, at de muliggør forståelse og tillid mellem partnere fra de andre lande. Det påhviler Kommissionen korrekt at fastsætte de kriterier, der gør det muligt at sikre relevans, gennemsigtighed og sammenligning, og skabe gensidig tillid mellem parterne. Selv om EQF også er blevet oprettet for

⁽¹⁾ Forkortelse for »European Credit System for Vocational Education and Training«.

⁽²⁾ Det europæiske meritoverførsels- og meritakkumuleringssystem.

⁽³⁾ Den europæiske referenceramme for kvalifikationer for livslang læring.

at skabe sammenligning og frivillig konvertering af kvalifikationer på europæisk, nationalt og sektormæssigt plan, bør man ikke undervurdere de eksisterende systemers kompleksitet. Derfor bør man styrke de redskaber, der gør det muligt at nærme sig større gennemsigtighed og korrekt forvalte de nødvendige etaper, så man når frem til indførelse af eksamens- og kvalifikationsbeviser i 2012.

2.3. Det bør ligeledes understreges, at ECVET-systemet ikke træder i stedet for de andre gældende politikker i EU, herunder navnlig direktiv 2005/36/EF om vandrende arbejdstagere. På den anden side styrker systemet ikke de nødvendige forbindelser med de eksisterende europæiske programmer, hvor det i forbindelse med de mindst udviklede regioner i EU forudses, at ESF finansierer aktiviteter til gennemførelse af reformer i uddannelsessystemerne, således at der skabes yderligere opmærksomhed om omfanget af videnssamfundets behov, herunder navnlig behovet for livslang læring. Et yderligere element er forbedring af adgangen til kvalitetsuddannelse.

2.4. ECVET-systemet, som indfører en permanent proces, kræver et varigt engagement fra samtlige aktørers side samt synergi mellem initiativerne, der skal tilpasses på europæisk, nationalt og sektormæssigt niveau. Desværre forudses det ikke udtrykkeligt at trække på fremskridt eller innovation (god praksis), der også er befordrende for dynamikken hos potentielle aktører og partnere med henblik på den forudsete evaluering i 2012.

2.5. Selv om udvalget har noteret, at høringerne på alle niveauer og af et stort antal offentlige og private aktører har gjort det muligt at fastlægge et fælles sprog, fører den systematiske brug af en række forkortelser — I forslag, meddelelser, henstillinger, konsekvensanalyser, rapporter bestilt af Kommissionen til en sammenblanding af dem samt en vis uklarhed, der ikke lover godt for det tilstræbte mål. En forkortelse, en bogstavforkortelse, et akronym eller et slogan, der giver mening på et sprog, siger ikke altid noget på et andet, eller kan tilmed give et fuldstændig negativt billede. Desuden kan dette begrænse nye uddannelsesinstitutioners medvirken og bringe målgrupperne til ikke at interessere sig for, hvad der efter hensigten skulle lette overførslen mellem nationale erhvervsuddannelsessystemer, og ikke til at gøre den mere uigennemsigtig. Udvalget slår ligeledes til lyd for, at indsatsen for at harmonisere og gøre erhvervsuddannelsessystemerne og livslang læring forenelige tager højde for sproglige aspekter og for Kommissionens bestræbelser.

2.6. Kommissionen bør sørge for, at målet om, at »enhver meget lettere kan gennemføre en uddannelse i forskellige institutioner og i forskellige lande, hvilket vil fremme de lærendes mobilitet i hele Europa. Dette er så meget desto mere bemærkelsesværdigt, som der findes over 30 000 erhvervsuddannelsesinstitutioner i EU ...«⁽¹⁾ for det første ikke er til hinder for den sproglige diversitet og for det andet for den af Kommissionen tilsigtede kvalitet i sprogundervisningen.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Dette, at Kommissionen har valgt at foreslå etableringen af ECVET-systemet ad lovgivningsmæssig vej via en henstilling fra Europa-Parlamentet og Rådet i henhold til traktatens artikel 150, skaber en ramme, der gør det muligt at gennemføre principperne i ECVET, samtidig med at man benytter en frivillig tilgang. Denne fremgangsmåde styrker den etablerede høringsproces, som har muliggjort en bred udveksling af de forskellige aktørers, herunder arbejdsmarkedets parter synspunkter

3.2. Den frivillige tilgang gør det trods visse lakuner muligt at styrke samordningen mellem Kommissionen, arbejdsmarkedets parter og medlemsstaterne med det formål korrekt at identificere de problemer, der vil opstå, og især udforme de mest passende innovationer og løsninger. På den måde kan man forudse en mere effektiv, praktisk gennemførelse af ECVET-systemet, der bliver en reel europæisk merværdi for borgere og arbejdstagere i EU for så vidt angår anerkendelse af kvalifikationer, hvilket vil fremme livslang læring og mobilitet.

3.3. Kommissionens erklærede ambition om at gennemføre en evaluering og sikre omtale af fremskridtene med det formål at skabe en permanent udvikling og revision af ECVET-systemet med henblik på tilpasning heraf forekommer at være en garanti for samarbejde. Det er hensigtsmæssigt, at de forskellige aktører, herunder navnlig brugerne eller deres repræsentanter, i vidt omfang inddrages i evalueringen og udformningen af den i teksten forudsete rapport.

3.4. Kommissionens ønske om at støtte og fremme tværnational mobilitet og adgang til livslang læring inden for erhvervsuddannelse bør udmøntes i en forstærket hævde af de underliggende principper i henstillingen, navnlig aktørernes plads og rolle:

⁽¹⁾ IP/08/558 Pressemeldelse fra Kommissionen.

- Slutbrugerne er de lærende, som frivilligt ønsker at få valideret deres læringsresultater med henblik på en anerkendt kvalifikation
- Kvalifikationssystemet baseret på anerkendelse af læringsresultaterne via meritenheder bestående af point skal garantere de lærende uvildighed og sigte mod lige adgang og ikke udgøre yderligere hindringer eller udvælgelseskriterier
- Det europæiske samarbejde på undervisnings- og grunduddannelsesområdet og inden for livslang læring er nødvendigt for at tilvejebringe betingelserne for gennemsigtighed og anerkendelse af kvalifikationer
- Der bør oprettes netværk og partnerskaber specifikt rettet mod ECVET-systemet med henblik på at udvikle nye værktøjer og nye praksisformer hvad angår uddannelsesaftaler og meritoverførsler
- Kommissionen bør sørge for, at disse normer, som er under vedtagelse, gør det muligt at give ikke blot de lærende men også uddannelsesinstitutionerne en fair behandling. Det fremgår af nyligt gennemførte undersøgelser⁽¹⁾, at de grupper, der drager størst fordel af livslang læring er *de grupper, der allerede er de mest uddannede*. Og at de grupper, der har de laveste kvalifikationsbeviser, eller som ikke har nogen, drager mindst fordel af livslang læring. Det er der forskellige grunde til, men denne vanskelighed bør undgås i forbindelse med kvalifikationerne, og Kommissionen bør drage omsorg for, at kvalifikationssystemet også omfatter de i *kvalifikationsmæssig henseende* mindst gunstigt stillede.
- I den henseende er en lang række uddannelsesinstitutioner (sammenslutninger og organisationer), som er specialiserede i forhold til ovennævnte grupper, og som har oparbejdet konkrete og mangeårige erfaringer, for nyligt blevet udelukket fra udbudsmarkedet i visse medlemsstater, fordi besparelser på kort sigt er gået ud over de mindst »rentable« grupper. Denne erfaring bør opnormeres personalemæssigt og finansielt, især inden for kultur, socialøkonomi og folkeoplysning, der ofte udgør indgangsporten til erhvervsuddannelse for disse grupper.

⁽¹⁾ »Statusrapport om gennemførelsen af Lissabon-målene på uddannelsesområdet, 2007 – indikatorer og benchmarking« SEK(2007) 1284. NIACE's undersøgelse af voksnes deltagelse i læring, »Counting the cost«, januar 2008. NIACE står for National Institute of Adult Continuing Education, Det Forenede Kongerige.

3.5. For at nærme sig et europæisk kvalifikationssystem via styrket samarbejde, udarbejdes der fælles normer. Dette er særlig vanskeligt for så vidt angår de såkaldt uformelle læringsresultater. De normer, der bør sættes på, bør udformes og undersøges under hensyntagen til kriterier foreslået bl.a. i Cedefops rapport (se nedenfor) og ved at høre de organismer, der har grundige erfaringer med bred optagelse (hvis succes ikke er baseret på eliminering og udvælgelse ved adgangen til kvalifikationsgivende uddannelser).

3.6. Kommissionen bør tage højde for sin egen meddelelse om en »handlingsplan for voksenuddannelsen«⁽²⁾, som giver mulighed for hurtigere at indbefatte det størst mulige antal personer ved at fokusere på dem, der har størst behov, dvs. grupper, der ikke blot er sårbare og ugunstigt stillede, men som af sociale og menneskelige, integrationsmæssige hensyn og af hensyn til den økonomiske og territoriale samhørighed⁽³⁾ bør få toprioritet.

3.7. Bilag 1 og 2 i denne henstilling, som er inspireret af Cedefops henstillinger⁽⁴⁾ er vigtige elementer i ECVET-systemets succes, og de bidrager til gennemsigtigheden og sammenhængen, samtidig med at de fastsætter principper for en udvikling på alle niveauer. De bør forklares mere indgående og bør få mere omtale med henblik på at sikre systemets opretholdelse og bæredygtighed.

3.8. Oprettelsen af en fælles liste og et fælles område for benævnelsen af uddannelsesmæssige elementer i forbindelse med fasen forud for høring og høring af Kommissionen, som udgør et fremskridt, bør ikke føre til, at man glemmer, at uddannelse ikke henhører under de markeds-mæssige tjenesteydelser og tværtimod bør forblive en basistjeneste, der er tilgængelig for det størst mulige antal, og som både er sikret via offentlige investeringer og politisk samhørighed, såvel på nationalt plan som i forbindelse med forhandlinger i WTO, hvis man ønsker at opretholde den europæiske konkurrenceevne i bred forstand (almen interesse).

⁽²⁾ EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa — Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Handlingsplan for voksenuddannelsen Det er altid et godt tidspunkt at lære«, ordfører Renate HEINISCH (EUT C 204 af 9.8.2008, s. 89).

⁽³⁾ RU's udtalelse af 19. juni 2008 om »Handlingsplan for voksenuddannelsen — Det er altid et godt tidspunkt at lære«, ordfører Mary SHIELDS. Udtalelse vedtaget på plenarforsamlingen den 18.-19. juni 2008.

⁽⁴⁾ Det europæiske center for udvikling af erhvervsuddannelse blev oprettet i Rådets forordning (EØF) nr. 337/75 og er EU's reference-center for erhvervsuddannelse. Rapport udarbejdet af Erwin SEYFRIED — FHVR-FBAE (Fachhochschule für Verwaltung und Rechtspflege — Forschungsstelle für Berufsbildung, Arbeitsmarkt und Evaluation, Berlin) for CEDEFOP: Panorama: Kvalitetsindikatorer i erhvervsuddannelsen.

3.9. Hvis man skal være konsekvent, bør målene om anstændigt arbejde og kvalitetsuddannelse gå hånd i hånd med garantier for konkurrenceevnen, og et europæisk kvalifikationsystem bør fortsat udarbejdes i samråd mellem medlemsstater, arbejdsmarkedets parter på alle niveauer samt de personer, der er berørt af valideringerne, som i deres egenskab af modtagere bør have en central plads i målsætningerne. Målene bør fortsat være forståelige og klare for samtlige berørte hvad angår anerkendelse af resultaterne i forhold til kvalifikationer, mulighed for at overføre dem, geografisk og erhvervmæssig mobilitet, og hvad angår udbydere bør der være klarhed omkring spørgsmål som anerkendelse og adgang til almenlyst finansiering. Et europæisk kvalifikationsystem kan øge ansættelsesmuligheder og mobilitet, hvis det opbygges omkring dette at bevare de bedst fungerende udbydere (dvs. erfaringer, antal vellykkede valideringer, valideringernes kvalitet, anerkendelse af erfaringerne hos udbydere (organisationer og sammenslutninger), der konkret har afprøvet metoderne i virkelighedens verden, give prioritet til og genskabe tilliden hos de udbydere, der er blevet fravalgt (støtte til migranter, støtte til romaer, fremme af voksnes læsefærdigheder, sprogstøtte osv.).

3.10. Udvalget minder om, at de lønmodtagere, der for tiden mest er berørt af mobilitet, er de mandlige arbejdstagere, der arbejder inden for byggeriet, derefter kommer it-sektoren og sektoren for ny teknologi, turisme, transport osv.

3.11. Eftersom EVCET-systemet specifikt vedrører grundlæggende erhvervsuddannelse og efter- og videreuddannelse, anerkendelse og validering af formelle resultater (undervisning) og ikke-formelle (erhvervs erfaring), anbefaler udvalget, at der i kvalifikationsystemet lægges særligt vægt på livslang læring og anerkendelse af udstationerede arbejdstageres læringsresultater⁽¹⁾.

3.12. Den status, der skal gøres om fire år, bør i processen indbefatte en omfattende spredning i medlemsstaterne gennemført af Kommissionen med henblik på at forankre systemet i de videre etaper af de nuværende systemer og i civilsamfundet.

Bruxelles, den 22. oktober 2008.

Mario SEPI

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser - Maksimering af fordele og potentialer og sikring af arbejdstageres beskyttelse«, ordfører: An Le NOUAIL-MARLIÈRE (EUT C 224 af 30.8.2008, s. 95).